

Bubico

mic comentariu

Adevărate capodopere actoricești realizează personajul Caragiale în "Bubico" și în "La hanul lui Mânjoală".

Deși sunt două proze diferite, și ca specii și ca identitate a imaginarului, ele se aseamănă prin rolul fundamental jucat în construcția epică de cel care preferă să se urce pe scenă ca interpret și eventual regizor.

Partitura interpretată e diferită, așa cum diferite sunt spațiul epic și finalitatea mesajului.

În "Bubico", el experimentează una din ideile teoretice foarte dragi și anume, aceea prin care acorda gestului, mimicii, ochilor o importanță capitală în actul comunicării.

"Un tic, un nume potrivit sau un gest valorează mai mult decât o pagină întreagă de descrieri", îi spunea fiicei sale, iar într-un articol consacrat lui Ion Brezeanu opțiunea îi apărea și mai tranșantă: "În teatru, ca și în lume, vorbele constituiesc numai o parte a existenței... În viață, de zece ori mai mare rol au ochii și sprâncenele decât gura; vorbele fără ochi au prea puțină căldură ochii fără vorbe pot spune multe. Și nu numai ochii și sprâncenele pot fi mai elocvente decât gura. Orice mișcare poate spune mai mult decât tirade întregi".

Este ceea ce face în schița amintită. În economia textului, participarea la dialog este redusă la minimum.

Replicile, atâtea câte apar, joacă un dublu rol: pe de o parte, ele acroșează dialogul dintre câine și stăpâna sa, ori dintre ea și povestitorul devenit personaj, pe de altă parte, stabilesc relația antitetică dintre ceea ce spune ori face și ceea ce gândește Caragiale, adică acea relație generatoare de comic și de suspans în coordonatele căreia se derulează întreaga întâmplare.

Formulările din gând construiesc un dialog sui-generis perceptibil doar pentru autor și pentru cititor, acesta din urmă fiind cu discreție invitat să devină spectator. Iată jocul perechilor de replici aparente:

" Bubico! zice cocoana... șezi mumos, mamă!

«Norocul meu gândesc eu să trăiesc bine!... lua-te-ar dracul de javră!»"

" Bubico zice cocoana șezi mumos, mamițico!

«Lovi-te-ar jigodia, potaia dracului!»"

" Să-i dea mamițica lăptic băiatului? (...)

«Ah! suspin eu în adânc; lua-te-ar hengherul, Bubico!»"

Pe măsură ce ne apropiem de final, o singură dată mai apare un «Ah! Bubico (...) de capu-ți!... vedea-te-aș mânuși!», atunci când acesta începe să urle.

Imprecațiile cu valoarea lor defulatoare sunt abandonate în favoarea gândului care prinde contur pentru a se transforma în faptă. Din momentul în care cauza disimulărilor stresante a dispărut, o dată cu Bunico, zburat pe fereastră, personajul Caragiale își abandonează masca pentru a spori efectele.

După ce-o îndeamnă pe nefericita doamnă să tragă semnalul de alarmă și apoi o dă cu satisfacție în primire, iese din scenă printr-un ultim gest spectaculos și definitiv: "Pe când, în mijlocul pasajerilor grămădiți, cocoana se jelește, eu m-apropiu de urechea ei și, c-un rânjet diabolic, îi șoptesc răspicat:

"Cocoană! eu l-am aruncat, mânca-i-ai coada!

Ea leșină iar... Eu trec ca un demon prin mulțime și dispar în noaptea neagră..."